

PATVIRTINTA

Vilniaus kunigaikščio Gedimino progimnazijos
direktoriaus

2025 m. gruodžio 15 d. įsakymu Nr. VT-18 (1.5)

VILNIAUS KUNIGAIKŠČIO GEDIMINO PROGIMNAZIJOS SMURTO IR PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Vilniaus kunigaikščio Gedimino progimnazijos (toliau – Progimnazija) Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos aprašas (toliau – Aprašas) nustato Progimnazijoje taikomų prevencijos ir intervencijos priemonių sistemą, skirtą užtikrinti psichologiškai ir fiziškai saugią aplinką, padėti bendruomenės nariams atpažinti smurto ir patyčių apraiškas bei požymius, taip pat žinoti reagavimo ir teisinės gynybos būdus.

2. Aprašas parengtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu, Smurto prevencijos įgyvendinimo mokyklose rekomendacijomis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2017 m. kovo 22 d. įsakymu Nr. V-190, Patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo Vilniaus miesto bendrojo ugdymo mokyklose tvarkos aprašu, patvirtintu Vilniaus miesto savivaldybės Administracijos direktoriaus 2016 m. birželio 30 d. įsakymu Nr. 30-1602.

3. Aprašas grindžiamas šiais principais:

3.1. Progimnazijoje draudžiama bet kokia smurto ir patyčių forma, nepriklausomai nuo jos krypties ar dalyvių tarpusavio santykio, įskaitant:

3.1.1. mokinių smurtą ir patyčias prieš kitus mokinius;

3.1.2. darbuotojų smurtą ir patyčias prieš mokinius;

3.1.3. mokinių smurtą ir patyčias prieš darbuotojus;

3.1.4. mokinių tėvų (globėjų, rūpintojų) smurtą ir patyčias prieš mokinius ir (ar) darbuotojus.

3.2. Į smurtą ir patyčias reaguojama nedelsiant, nepriklausomai nuo jų formos, turinio, dalyvių lyties, amžiaus, socialinio statuso, religijos, tautybės ar kitų asmens ypatybių;

3.3. kiekvienas Progimnazijos bendruomenės narys, pastebėjęs ar sužinojęs apie smurtą ir (ar) patyčias, turi reaguoti ir stabdyti jas šio Aprašo nustatyta tvarka;

3.4. visi Progimnazijos bendruomenės nariai skatinami nuolat tobulinti asmenines, socialines ir emocines kompetencijas, padedančias kurti saugią ir pagarbią aplinką.

4. Apraše vartojamos sąvokos:

4.1. **smurtas** – tai sąmoningas vienkartinis arba pasikartojantis veiksmas ar neveikimas, kuriuo daromas fizinis, psichologinis, ekonominis ar kitas poveikis kitam asmeniui, siekiant jį

sužeisti, įbauginti, pažeminti, apriboti ar kitaip pakenkti, dėl ko kyla grėsmė arba padaroma fizinė, emocinė, turtinė ar neturtinė žala;

4.2. **fizinis smurtas** – tiesioginis ar netiesioginis fizinis poveikis kitam asmeniui be jo sutikimo, įskaitant mušimą, spardymą, stumdymą, sužalojimą, fizines bausmes ir pan.;

4.3. **psichologinis smurtas** – pasikartojantis arba sistemingas žodinis, rašytinis ar neverbalinis elgesys, kuriuo siekiama žeminti, gąsdinti, izoliuoti, kontroliuoti kitą asmenį, įskaitant socialinį atstūmimą, ignoravimą, gandų skleidimą, manipuliavimą draugystėmis, užgauliojimus, žeminančias pastabas ar priekabiavimą;

4.4. **ekonominis smurtas** – tyčinis kito asmens turto pasisavinimas, sugadinimas ar vertimas dalintis juo prieš valią ar kitaip kenkiant materialinei gerovei;

4.5. **patyčios** – tai viena iš smurto formų, pasireiškianti tyčiniaus, pasikartojančiais veiksmais, kai realią ar numanomą jėgos ar galios persvarą turintis asmuo ar jų grupė siekia įžeisti, pažeminti, įskaudinti ar kitaip pakenkti kitam asmeniui. Patyčios gali pasireikšti tiek tiesioginiu (fiziniu ar žodiniu), tiek netiesioginiu (socialiniu, elektroniniu) elgesiu;

4.6. **patyčių elektroninėje (kibernetinėje) erdvėje** – patyčios iš kito asmens naudojantis informacinėmis technologijomis ir (ar) informacinės visuomenės informavimo priemonėmis, siekiant įbauginti tą asmenį, pakenkti jo reputacijai ar kitokiu būdu jį pažeminti, neatsižvelgiant į tai, ar patyčių informacija siunčiama asmeniškai, ar paskleidžiama neapibrėžtam gavėjų skaičiui;

4.7. **nukentėjęs asmuo** – tai asmuo, kuris tapo tyčinio, vienkartinio ar pasikartojančio fizinio, psichologinio ar kitokio poveikio (smurto ir (ar) patyčių) taikiniu, dėl kurio jam kilo grėsmė ar buvo padaryta fizinė, emocinė, socialinė, turtinė ar neturtinė žala;

4.8. **skriaudėjas** – tai asmuo, kuris inicijuoja ar sąmoningai dalyvauja vykdant smurtinius ar patyčių veiksmus prieš kitą asmenį, pasinaudodamas realia ar numanoma jėgos, galios ar autoriteto persvara. Jis gali veikti vienas ar kartu su kitais, o jo elgesys gali būti tiek tiesioginis, tiek netiesioginis, pasireiškiantis fiziniu, psichologiniu ar kitokio pobūdžio poveikiu, kuris kenkia kito asmens saugumui, orumui ar gerovei;

4.9. **stebėtojas** – asmuo, matantis ar žinantis apie smurto ar patyčių atvejus;

4.10. **smurto ir patyčių prevencija** – veikla, skirta smurto ir patyčių rizikai mažinti, imantis Progimnazijos bendruomenės narių švietimo, informavimo ir kitų priemonių;

4.11. **smurto ir patyčių intervencija** – visuma priemonių, taikomų visiems smurto ir patyčių dalyviams (nukentėjusiems, skriaudėjams, stebėtojams), esant poreikiui įtraukiant jų tėvus (globėjus, rūpintojus);

4.12. kitos Apraše vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme, Lietuvos Respublikos vaiko teisių pagrindų įstatyme ir Progimnazijos vidaus teisės aktuose.

II SKYRIUS

SMURTO IR PATYČIŲ STEBĖSENA IR PREVENCIJA PROGIMNAZIJOJE

5. Smurto ir patyčių prevencija ir intervencija yra svarbi Progimnazijos veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėseną rūpinasi Progimnazijos direktorius, direktoriaus pavaduotojai ugdymui, Vaiko gerovės komisijos nariai, klasių vadovai, o jos vykdyme dalyvauja visi Progimnazijos bendruomenės nariai.

6. Įgyvendindama smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos priemones Progimnazijos Vaiko gerovės komisija:

6.1. inicijuoja ir koordinuoja anoniminės vaikų apklausos vykdymą, apibendrina jos rezultatus ir teikia rekomendacijas Progimnazijos bendruomenei;

6.2. surenka apibendrintus duomenis iš socialinių pedagogų Progimnazijoje fiksuotų pranešimų apie smurtą ir patyčias bei atlieka jų analizę;

6.3. aptaria turimą informaciją, svarsto prevencijos ir intervencijos priemonių taikymą Vaiko gerovės komisijos posėdyje;

6.4. teikia siūlymus Progimnazijos direktoriui dėl smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių įgyvendinimo, darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo šioje srityje, taip pat kitais saugios ugdymo aplinkos užtikrinimu susijusiais klausimais;

6.5. teikia siūlymus Progimnazijos direktoriui dėl progimnazijos tvarkos aprašo tobulinimo;

6.6. atlieka kitus šiame Apraše numatytus veiksmus.

III SKYRIUS

SMURTO IR PATYČIŲ INTERVENCIJA PROGIMNAZIJOJE

7. Kiekvienas Progimnazijoje esantis asmuo, pastebėjęs ar įtaręs smurto ar patyčių atvejį, privalo nedelsdamas nutraukti netinkamus veiksmus ir taikyti šiame Apraše nustatytas priemones, atsižvelgdamas į konkrečią situaciją:

7.1. **kai mokytojas ar bet kuris kitas Progimnazijos darbuotojas pastebi arba įtaria smurtą ar patyčias:**

7.1.1. nedelsdamas nutraukia įtarimą keliančius veiksmus;

7.1.2. primena skriaudėjui Progimnazijos vidaus tvarkos taisykles ir elgesio normas;

7.1.3. **įvertina, ar vaikui reikalinga skubi pagalba:**

7.1.3.1. jei vaiko gyvybei ar sveikatai gresia pavojus, kreipiasi į tėvus (globėjus, rūpintojus), Progimnazijos darbuotojus arba, esant poreikiui, į atsakingas institucijas (pvz., policiją, greitąją pagalbą);

7.1.3.2. jei tiesioginė grėsmė nenustatoma, informuoja tėvus (globėjus, rūpintojus) apie situaciją ir galimybę kreiptis į atsakingas institucijas;

7.1.4. informuoja nukentėjusiojo ir skriaudėjo klasės vadovą (-us), o jam (jiems) nesant – socialinį pedagogą, apie galimą ar įvykusį smurto ar patyčių atvejį ir pateikia visą turimą su atveju susijusią informaciją;

7.1.5. nukentėjusiojo ir skriaudėjo mokinio klasės vadovas (-ai), gavęs (-ę) informaciją apie įtariamą ar įvykusį smurto ar patyčių atvejį:

7.1.5.1. išsiaiškina situaciją, nustato, ar tai yra smurto, ar patyčių atvejis;

7.1.5.2. organizuoja individualius pokalbius su smurto ar patyčių dalyviais, informuoja jų tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui kviečia juos dalyvauti pokalbiuose;

7.1.5.3. vykdo tolesnę smurto ar patyčių situacijos stebėseną;

7.1.5.4. užpildo pranešimą apie smurto ir patyčių atvejį formą Progimnazijos dokumentų valdymo sistemoje (1 priedas);

7.1.6. Progimnazijos socialinis pedagogas, gavęs pranešimą apie smurto ar patyčių atvejį, papildomai registruoja įvykį atitinkamo Progimnazijos skyriaus Smurto ir patyčių registracijos žurnale (2 priedas). Žurnalas gali būti pildomas tiek popierine, tiek elektronine forma – žurnalo formą pasirenka socialinis pedagogas.

7.2. kai mokinys pastebi arba įtaria smurtą ar patyčias, turi:

7.2.1. pasistengti sustabdyti situaciją, pavyzdžiui, pasakyti skriaudėjams, kad taip elgtis negalima, paprašyti liautis, parodyti palaikymą nukentėjusiajam;

7.2.2. pakviesti mokytoją ar kitą Progimnazijos darbuotoją, jei nėra galimybės sustabdyti skriaudėjo veiksmų arba kyla grėsmė paties mokinio saugumui;

7.2.3. pranešti apie įvykį klasės vadovui, socialiniam pedagogui ar kitam Progimnazijos darbuotojui arba

7.2.4. paskatinti mokinį, patiriantį smurtą ar patyčias, papasakoti apie tai tėvams, mokytojams, kitiems suaugusiems arba anonimiškai kreiptis per „Patyčių dėžutę“;

7.2.5. Progimnazijos darbuotojas, gavęs iš mokinio pranešimą apie galimą smurtą ar patyčias, reaguoja pagal šio Aprašo 7.1.4 punkte nustatytą tvarką.

7.3. kai tretieji asmenys (pvz. paslaugų teikėjai, lankytojai, studentai atliekantys praktiką ir pan.) pastebi arba įtaria smurtą ar patyčias:

7.3.1. nedelsdami nutraukia įtarimą keliančius veiksmus;

7.3.2. praneša apie įvykį bendruoju Progimnazijos el. paštu info@vkgp.lt aprašant kuo išsamiau ir tiksliau įvykusią situaciją.

8. kai mokinys patiria smurtą ar patyčias:

8.1. turi pranešti apie tai mokytojui, klasės vadovui, tėvams (globėjams, rūpintojams), draugui ar kitam asmeniui, kuriuo pasitikima, arba anonimiškai kreiptis per „Patyčių dėžutę“ (<https://vkgp.lt/patycioms-ne/>), kuri yra Progimnazijos internetinėje svetainėje, arba pranešti bendruoju Progimnazijos el. paštu info@vkgp.lt;

8.2. turėtų pasistengti kuo greičiau pasitraukti ir susirasti saugią vietą, kad skriaudėjui būtų sunkiau tęsti savo veiksmus;

8.3. turėtų vengti vienam būti vietose, kuriose dažnai lankosi skriaudėjai. Stengtis į šias vietas eiti tada, kai ten yra daugiau žmonių;

8.4. turėtų stengtis užsirašyti ar kitaip užfiksuoti įvykių detales. Tai padės vėliau aiškinantis įvykio aplinkybes;

8.5. turi nenaudoti atsakomųjų veiksmų (t. y. patyčių, smurto) prieš skriaudėjus;

8.6. papildomai apie patirtą smurtą ar patyčias, gali pasikalbėti:

8.6.1. su Vaikų linijos konsultantais (www.vaikulinija.lt);

8.6.2. su Jaunimo linijos konsultantais (www.jaunimolinija.lt);

8.7. Progimnazijos darbuotojas, gavęs iš mokinio pranešimą apie galimą smurtą ar patyčias, reaguoja pagal šio Aprašo 7.1.4 punkte nustatytą tvarką.

9. Nesibaigus patyčių situacijai ar esant sudėtingesnei situacijai klasės vadovas informuoja Vaiko gerovės komisiją bei kuruojantį direktoriaus pavaduotoją ugdymui.

10. Progimnazijos skyriaus Vaiko gerovės komisija, įvertinusi turimą informaciją:

10.1. numato veiksmus (gali būti individualūs pokalbiai su skriaudėju, nukentėjusiu, stebėtojais, jų tėvais (globėjais, rūpintojais), klase, kt. priemonės), supažindina su jo nevykdymo pasekmėmis skriaudėją ir jo tėvus (globėjus, rūpintojus); esant poreikiui koreguoja veiksmų planą;

10.2. vykdo numatytas veiklas, stebi, analizuoja, organizuoja pakartotinius susirinkimus situacijos įvertinimui;

10.3. pagal poreikį kreipiasi į Vilniaus miesto savivaldybės tarpinstitucinio bendradarbiavimo kuratorių, Pedagoginę psichologinę tarnybą ar kitas įstaigas dėl įvairesnės pagalbos teikimo;

11. Smurto ir (ar) patyčių dalyviams pagal individualius poreikius Progimnazijoje teikiama švietimo pagalbos specialistų ir (ar) pedagogų pagalba.

12. Įvertinę patyčių ar kito smurtinio elgesio situacijos sudėtingumą ir grėsmę vaiko sveikatai ir saugumui, Progimnazijos atstovai apie įvykį praneša Vaiko teisių apsaugos tarnybai, Vilniaus miesto savivaldybės Bendrojo ugdymo skyriui ir kitoms pagal kompetenciją atsakingoms

institucijoms, pateikdami kuo daugiau informacijos tiek apie žinomas vaiko teisių pažeidimo aplinkybes, tiek apie Progimnazijos pastangas išspręsti situaciją.

13. **Progimnazijos darbuotojas, patyręs smurtą ar patyčias** iš mokinių, jų tėvų (globėjų, rūpintojų), kitų darbuotojų ar trečiųjų asmenų, vadovaujasi Vilniaus kunigaikščio Gedimino progimnazijos darbuotojų psichologinio saugumo užtikrinimo politikos įgyvendinimo tvarkos apraše nustatytais veiksmais ir tvarka.

IV SKYRIUS

PRANEŠIMAS APIE SMURTĄ IR PATYČIAS ELEKTRONINĖJE (KIBERNETINĖJE) ERDVĖJE IR KITĄ DRAUDŽIAMĄ AR RIBOJAMĄ SKLEISTI VIEŠĄJĄ INFORMACIJĄ

14. Sužinoję apie smurto ir patyčių elektroninėje (kibernetinėje) erdvėje atvejį Progimnazijos bendruomenės nariai (mokiniai, tėvai (globėjai, rūpintojai), darbuotojai ir kiti asmenys) veikia šia tvarka:

14.1. nedelsiant užtikrina įrodymų išsaugojimą: rekomenduojama padaryti ekrano nuotrauką, vaizdo įrašus, išsaugoti nuorodas, pranešimų tekstus ir metaduomenis (pvz., tikslų pranešimo laiką, platformos pavadinimą). Išsaugojus įrodymus svarbu pašalinti žalingą, žeminančią informaciją iš viešos kitiems prieinamos elektroninės erdvės, pvz., jeigu prie nuotraukos yra įžeidžiančių komentarų, pakanka padaryti ekrano nuotrauką („print screen“), o pačius komentarus ištrinti ir/arba pranešti apie netinkamą kitų elgesį ir įžeidinėjimus svetainės administratoriui.

14.2. apie įvykį informuoja atsakingus asmenis šio Aprašo III skyriuje nustatyta tvarka;

14.3. tolesnė situacijos intervencija vykdoma šio Aprašo III skyriuje nustatyta tvarka;

15. Esant poreikiui (kai elektroninėje (kibernetinėje) erdvėje paskleista informacija atitinka draudžiamą ar ribojamą viešąją informaciją), socialinis pedagogas kartu su direktoriaus pavaduotoju ugdymui pateikia pranešimą Lietuvos Respublikos Ryšių reguliavimo tarnybai interneto svetainėje www.draugiskasinternetas.lt ir (ar) informuoja Vaiko teisių apsaugos tarnybą ir Vilniaus miesto savivaldybės Bendrojo ugdymo skyrių.

V SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

16. Aprašu vadovaujasi visi Progimnazijos bendruomenės nariai: mokiniai, mokinių tėvai (globėjai, rūpintojai), Progimnazijos darbuotojai ir kiti asmenys (pvz., paslaugų teikėjai, praktiką atliekantys studentai, savanoriai, renginių dalyviai).

17. Progimnazijos mokiniai, tėvai (globėjai, rūpintojai) ir darbuotojai supažindinami su šiuo Aprašu, naudojant atitinkamas priemones, įskaitant elektronines priemones (pvz. elektroninį dienyną, dokumentų valdymo sistemą ir pan.), ir patvirtinus susipažinimo su Aprašu faktą.

18. Visa informacija, gauta vykdant šio Aprašo nuostatas, įskaitant pranešimus apie smurto ir patyčių atvejus, tyrimo metu surinktus duomenis ir kitą susijusią informaciją, yra konfidenciali ir tvarkoma vadovaujantis Bendruoju duomenų apsaugos reglamentu bei kitais galiojančiais teisės aktais.

19. Aprašas peržiūrimas ir, esant poreikiui, atnaujinamas pasikeitus šios Aprašo reguliavimo srities teisės aktams, atsižvelgiant į gautus pranešimus apie smurtą ir patyčias, nustatytus smurto ir patyčių atvejus.

20. Aprašas skelbiamas Progimnazijos internetinėje svetainėje.

SUDERINTA

Vilniaus kunigaikščio Gedimino progimnazijos

Vaiko gerovės komisijos

2025 m. gruodžio 11 d. protokolo Nr. 2 nutartimi

Vilniaus kunigaikščio Gedimino progimnazijos
Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos
vykdymo tvarkos aprašo
1 priedas

PRANEŠIMAS APIE SMURTO AR PATYČIŲ ATVEJĮ

_____ Nr. _____
(Pranešimo data) (Registracijos Nr.)

Pranešėjo duomenys:

Vardas Pavardė	
Pareigos	
Kontaktiniai duomenys:	Tel. Nr.: _____ El. paštas: _____

Ivykio duomenys:

Ivykio data	
Ivykio laikas (jei žinoma):	
Ivykio vieta (nurodyti tiksliai):	
Smurto ar patyčių forma (pažymėkite):	☐ Fizinė ☐ Psichologinė ☐ Elektroninė (kibernetinėje erdvėje) ☐ Kita: _____
Ar yra žinomas tokio elgesio pasikartojimas:	☐ Taip (aprašykite ankstesnes situacijas): _____ ☐ Ne

Išsamus įvykio aprašymas (kuo tikslesnis, pagrįstas faktais):

--

Duomenys apie įvykio dalyvius:

Nukentėjusio vardas, pavardė, klasė / pareigos	
Galimo skriaudėjo (-jų) vardas (-ai), pavardė (-ės) / klasė / pareigos	
Liudininkų / stebėtojų vardas (-ai), pavardė (-ės), klasė / pareigos:	

☐ Patvirtinu, kad esu susipažinęs su teisinėmis pasekmėmis už melagingos informacijos teikimą, o mano teikiama informacija yra teisinga.

(parašas)

(vardas, pavardė)

Vilniaus kunigaikščio Gedimino progimnazijos
Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos
vykdymo tvarkos aprašo
2 priedas

VILNIAUS KUNIGAIKŠČIO GEDIMINO PROGIMNAZIJO _____ **SKYRIAUS**
SMURTO IR PATYČIŲ REGISTRAVIMO
ŽURNALAS

Eil. Nr.	Įvykio data, laikas	Pranešėjo apie patyčias vardas, pavardė, klasė (pareigos)	Nukentėjusiojo vardas, pavardė, klasė (pareigos)	Skriaudėjo (-jų) vardas, pavardė, klasė (pareigos)	Smurto / patyčių pobūdis	Pranešimo apie smurto / patyčių formos užpildymo data	Pastabos
1	2	3	4	5	6	7	8
